

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122209510
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122209510.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Slovenský plynárenský priemysel, a.s., IČO: 35 815 256, so sídlom Mlynské Nivy 44/a, 825 11 Bratislava, zast. Nosko & Partners s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Podjavorinskej 2, 811 03, Bratislava proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX C., o zaplatenie 289,17 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 08.02.2023 č. k. 18Csp/104/2022-79 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku II., ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie sumy 39,60 eur s príslušenstvom zamietol a vo výroku o trovách konania.
- II. Náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi 229,57 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne · zo sumy 66,30 eur od 1.3.2021 do zaplatenia · zo sumy 49,80 eur od 1.12.2021 do zaplatenia · zo sumy 113,47 eur od 1.1.2022 do zaplatenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca m á nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 61,58 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 488, § 489 Obchodného zákonníka, § 17 ods. 8, § 76 ods. 7 z. č. 251/2012 Z.z. o energetike, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 53a ods. 1, § 39, § 48 ods. 1, 2, § 457, § 517 ods. 1 veta prvá, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.02.2013.

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na súde domáhal plnenia vo výške 289,17 eur s príslušenstvom titulom zmluvy o združenej dodávke plynu pre odberateľa, plynu v domácnosti (ďalej len „Zmluva Plyn“) z 29.07.2020 a zmluvy o združenej dodávke elektriny pre odberateľa, kategória domácnosť (ďalej len „Zmluva Elektrina“). Zmluvný vzťah zo Zmluvy Elektrina zanikol odstúpením od zmluvy. Zmluvný vzťah zo Zmluvy Plyn zanikol 11.10.2021. Žalobca vystavil žalovanému faktúry, ktoré v lehote splatnosti neuhradil, a to zo Zmluvy Elektrina, faktúra zo dňa 25.01.2021 za dodávku elektriny vo výške 66,30 eur, splatnú 28.02.2021, faktúru zo dňa 27.09.2021

za prerušenie dodávky elektrickej energie vo výške 39,60 eur, splatnú 11.10.2020, faktúru zo dňa 26.10.2021 vo výške 113,47 eur, splatnú 31.12.2021 a zo Zmluvy Plyn faktúru zo dňa 15.10.2021 za dodávku zemného plynu vo výške 49,80 eur, splatnú 30.11.2021, faktúru zo dňa 16.12.2022 vo výške 10 eur za vystavenie upomienky splatnú 30.12.2021 a napokon si uplatnil aj faktúru zo dňa 17.01.2022 vo výške 10 eur za vystavenie upomienky, ktorú však k žalobe nepriložil.

4. Žalobca vystupuje v konaní ako poskytovateľ dodávok plynu a elektriny v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Žalovaný neuzatvoril predmetnú zmluvu v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, preto je potrebné predmetný vzťah posudzovať ako vzťah spotrebiteľský v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, kde žalobca vystupuje v pozícii dodávateľa a žalovaný v pozícii spotrebiteľa. Je nesporným, že žalobca odstúpil od Zmluvy Elektrina dňa 08.10.2021. Rovnako je nesporné, že došlo k zániku zmluvného vzťahu zo Zmluvy Plyn (dôvod zániku však žalobca neuviedol).

5. Zmluvný vzťah medzi stranami založený Zmluvou Elektrina teda zanikol odstúpením od zmluvy žalobcom. Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami ex tunc (§ 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka), a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezodôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 Občianskeho zákonníka).

6. V prejednávanej veci, keďže vrátenie žalobcom dodanej elektriny nie je možné, žalovaný má povinnosť uhradiť žalobcovi cenu za skutočne dodanú elektrinu. Faktúry za dodávky elektriny neboli sporné, preto súd dospel k záveru, že žalobca má právo na úhradu súm podľa faktúr, ktorým vyúčtoval cenu za skutočne dodanú elektrinu vo výške 179,77 eur (66,30 eur + 113,47 eur). Pokiaľ ide o dodávku zemného plynu, z priloženej faktúry vzťahujúcej sa k Zmluve Plyn je preukázateľné, že žalovaný si nesplnil svoju základnú povinnosť zo zmluvy, a to riadne a včas splatiť cenu poskytovaných služieb. Na základe uvedeného sa žalobca dôvodne domáhal súdnej ochrany, keďže tieto skutočnosti neboli v konaní rozporované v časti o zaplatenie sumy 49,80 eur. Súd preto vyhovel žalobe v časti o zaplatenie dodanej elektriny vo výške 179,77 eur a v časti o zaplatenie dodávky zemného plynu vo výške 49,80 eur. Žalobcovi bolo dôvodné priznať aj úrok z omeškania z prisúdených súm v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády vo výške 5 % ročne odo dňa nasledujúceho po splatnosti faktúr, keďže žalovaný svoju povinnosť vyplývajúcu z predmetnej zmluvy platiť za dohodnuté služby nesplnil v lehote splatnosti.

7. V súvislosti so Zmluvou Elektrina si žalobca uplatnil aj poplatok vo výške 39,60 eur za prerušenie dodávky elektrickej energie. Keďže sa Zmluva Elektrina odstúpením zrušila od začiatku, nemožno prihliadať na jej ustanovenia, ani na ustanovenia časti, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť, teda Obchodných podmienok a Cenník žalobcu. Žalobca preto nemá právo na žiadne zmluvné sankcie a poplatky dohodnuté v zmluve alebo ustanovené v Obchodných podmienkach, alebo v Cenníku. Z týchto dôvodov žalobca nemá právo na úhradu sumy 39,60 eur za zabezpečenie prerušenia dodávky elektriny. Žalobca v tomto smere ani nepreukázal skutočné náklady, ktoré mu v súvislosti s týmito úkonmi vznikli.

8. Pokiaľ ide o poplatok za náhradu nákladov za vystavenie upomienky súd uviedol, že tento poplatok žalobcu bol súdmi posúdený ako neprijateľná zmluvná podmienka (§ 53a Občianskeho zákonníka), preto na ich náhradu žalobcovi nárok nevznikol (porovnaj rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 20Csp 52/2019 z 28.11.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4CoCsp 5/2020 z 29.09.2020). Keďže žalobca neunesol dôkazné bremeno v časti uplatneného nároku na zaplatenie 10 eur za vystavenie upomienky, súd v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Ani z podanej žaloby nie je zrejmé, či si nárok uplatňuje zo Zmluvy Elektrina, resp. Zmluvy Plyn. V tomto smere súd uzavrel, že aj keby žalobca nárok preukázal, nebolo by možné žalobe v tejto časti vyhovieť s poukazom na závery súdu o odstúpení od zmluvy pri Zmluve Elektrina (bod 15. a 19. rozsudku), a ak by bol nárok uplatnený v súvislosti so Zmluvou Plyn, s poukazom na neprijateľnosť zmluvného dojednaní (bod 20., 21. rozsudku).

9. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol úspešný v rozsahu 80,79 %, neúspešný v rozsahu 19,21 %, a preto mu podľa zásady pomeru úspechu v spore patrí nárok na náhradu trov konania vo výške 61,58 %, o ktorej rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku vyšším súdnym úradníkom samostatným uznesením.

10. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. V rozsahu zamietavého výroku (II.) o zaplatenie sumy 39,60 eur a vo výroku o trovách konania (III.). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že k prerušeniu dodávky elektriny došlo 24.09.2021, teda v čase existencie zmluvného vzťahu. Na základe požiadavky žalobcu, odpojenie odberného miesta pre odberné miesto žalobcu zabezpečila spoločnosť Východoslovenská distribučná, a.s. K odstúpeniu od zmluvy došlo 08.10.2021. Z uvedeného dôvodu súd nesprávne uvádza, že žalobca nemá právo na žiadne zmluvné poplatky dohodnuté v zmluve alebo ustanovené v Obchodných podmienkach, alebo v Cenníku. Žalobca má plne nárok na úhradu tejto služby, pretože vznikla ešte počas prebiehajúceho zmluvného vzťahu a nie až v čase, keď zmluva zanikla. Iná situácia by bola, ak by najprv žalobca odstúpil od zmluvy a až následne prerušil dodávku elektriny do odberného miesta žalovaného. Takéto konanie by bolo absolútne nelogické. Podľa článku 4 ods. 4 Obchodných podmienok poskytovania univerzálnej služby pri dodávke elektriny pre odberateľov elektriny kategórie domácnosť, s účinnosťou od 08.07.2018 platí, že dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za združenú dodávku elektriny pri dodržaní princípov ocenenia dodávky elektriny uvedených v Cenníku dodávateľa a Cenníku externých služieb a výkonov. Dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za ďalšie služby a výkony, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku elektriny, ale súvisia s dodávkou elektriny a ktoré si odberateľ objednal alebo ich svojim konaním, nekonaním, alebo omeškaním voči dodávateľovi vyvolal, a to podľa Cenníka externých služieb a výkonov. Podľa článku 4 ods. 5 Obchodných podmienok poskytovania univerzálnych služieb pri dodávke elektriny, pre odberateľov elektriny kategórie domácnosť platí, že odberateľ je povinný uhradiť dodávateľovi okrem ceny za združenú dodávku elektriny aj ďalšie platby, resp. poplatky, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku elektriny, a ktoré si odberateľ objednal alebo svojim konaním, resp. nekonaním vyvolal vznik skutočností a potrebu uskutočnenia ďalších úkonov (služieb) zo strany dodávateľa a tieto sú spoplatňované podľa Cenníka externých služieb a výkonov alebo Cenníka služieb príslušných PDS. Z Cenníka externých služieb a výkonov ev. č. ES 1/2020 E dodávateľa elektriny Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava vyplýva položka, za zabezpečenie prerušenia dodávky elektrickej energie do odberného miesta v sústave Východoslovenskej distribučnej, a.s., ktorá je spoplatnená sumou vo výške 39,60 eur. Z uvedeného vyplýva, že dodávateľ má právo na prerušenie dodávky elektrickej energie do odberného miesta žalovaného, avšak sprostredkovateľ tejto služby, spoločnosť Východoslovenská distribučná, a.s. tento výkon spoplatňuje a účtuje žalobcovi, ktorý je povinný za tento úkon spoločnosti Východoslovenská distribučná, a.s. zaplatiť. Na záver uviedol, že súd v zmysle ust. § 295 z. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

11. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

13. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a len pre zdôraznenie správnosti dodáva.

14. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

15. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

16. Žalobca nesúhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že v súvislosti s odstúpením od zmluvy nemá právo na žiadne zmluvné sankcie a poplatky dohodnuté v zmluve alebo ustanovené v Obchodných podmienkach, alebo Cenníku. Tvrdí, že z Cenníka externých služieb a výkonov ev. č. ES 1/2020 E dodávateľa elektriny, Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava vyplýva položka na zabezpečenie prerušenia dodávky elektrickej energie do odberného miesta v sústave Východoslovenskej distribučnej, a.s., kde je spoplatnená sumou vo výške 39,60 eur. Odvolateľ má za to, že má právo na prerušenie dodávky elektrickej energie do odberného miesta žalovaného, pričom sprostredkovateľ tejto služby spoločnosť Východoslovenská distribučná, a.s. tento výkon spoplatňuje a účtuje žalobcovi, ktorý je povinný za tento úkon spoločnosti Východoslovenská distribučná, a.s. zaplatiť, a preto žalobca má právo na úhradu 39,60 eur za zabezpečenie prerušenia dodávky elektriny.

17. V zmysle Zmluvy Elektrina zo dňa 06.08.2020 neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú Obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby pri dodávke elektriny pre odberateľov elektriny kategória domácnosť (ďalej ako OP), Cenníky dodávateľa a Cenník externých služieb a výkonov (bod 3.4 Zmluva Elektrina). K odvolaniu žalobca pripojil aj Cenník služieb a poplatkov spoločnosti Východoslovenská distribučná, a.s., platný od 01.04.2021. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že Obchodné podmienky neboli individuálne dojednané, tiež neboli ani žalovaným podpísané.

18. Inkorporačná doložka, v zmysle ktorej má neoddeliteľnú súčasť zmluvy tvoriť aj „Cenník externých služieb“ nie je zakotvená v základnom zmluvnom dokumente, na ktorý zmluvné strany pripájajú svoj podpis, ale táto je obsiahnutá až v Obchodných podmienkach, teda v dokumente, ktorý samotný bol do zmluvy už len inkorporovaný. Nemožno mať pochybnosti o tom, že takýto postup dodávateľa je voči spotrebiteľovi nekorektný a inkorporovanie cenníka externých služieb do zmluvy je netransparentné. Práve odkazy v rôznych listinách robia zmluvu pre spotrebiteľa nezrozumiteľnou, neprehľadnou. Takéto dojednania spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže takéto odkazy na niekoľko listín obsiahnuté vo viacerých dokumentoch značne sťažujú orientáciu v zmluvných dojednaniach bežnému spotrebiteľovi. Spotrebiteľ takýmto spôsobom stráca na ochrane, dojednania o závažných právach a povinnostiach nie sú dostatočne transparentné, dôležité dojednania sú odsunuté do všeobecných podmienok a iných dokumentov. Požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Pri vyhodnocovaní zmluvných podmienok z hľadiska ich ne/prijateľnosti je potrebné okrem znenia a koncepcie samotnej zmluvnej podmienky prihliadať tiež na všetky okolnosti prípadu, vrátane spôsobu kontrahovania. Nie je zrejmé, čo dodávateľovi v danom prípade bránilo uviesť inkorporačnú doložku týkajúcu sa cenníka externých služieb už priamo v zmluve tak, ako to učinil vo vzťahu k OP.

19. Za tohto stavu bolo nutné vyhodnotiť dojednanie o inkorporácii Cenníka externých služieb, obsiahnuté v Obchodných podmienkach ako neplatné s poukazom na ust. § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže inkorporačná doložka je neplatná, nemôže byť platné ani dojednanie podľa článku 4 ods. 4 OP, že dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za združenú dodávku elektriny pri dodržaní princípov ocenenia dodávky elektriny, uvedených v Cenníku dodávateľa a Cenníku externých služieb a výkonov a že dodávateľ je oprávnený účtovať odberateľovi cenu za ďalšie služby a výkony, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku elektriny, ale súvisia s dodávkou elektriny a ktoré si odberateľ objednal alebo ich svojim konaním, nekonaním, alebo omeškaním voči dodávateľovi vyvolal, a to podľa Cenníka externých služieb a výkonov. Tiež nemôže byť platné ani dojednanie v zmysle článku 4 ods. 5 Obchodných podmienok, že odberateľ je povinný uhradiť dodávateľovi okrem ceny za združenú dodávku elektriny aj ďalšie platby, resp. poplatky, ktoré nie sú zahrnuté v cene za združenú dodávku elektriny a ktoré si odberateľ objednal alebo svojim konaním, resp. nekonaním vyvolal vznik skutočností a potrebu uskutočňovania ďalších úkonov (služieb) zo strany dodávateľa a tieto sú spoplatňované podľa Cenníka externých služieb.

20. Naviac Zmluva Elektrina sa odstúpením zrušila od začiatku (§ 48 ods. 2 OZ), a preto žalobca nemá nárok na žiadne poplatky dohodnuté v zmluve alebo ustanovené v obchodných podmienkach, alebo v cenníku. S poukazom na uvedené správne postupoval súd prvej inštancie, ak žalobu o zaplatenie poplatku vo výške 39,60 eur za zabezpečenie prerušenia dodávky elektriny ako nedôvodnú zamietol.

21. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok v jeho napadnutej zamietavej časti ako vecne správny potvrdil, vrátane správneho výroku o trovách konania.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnému žalovanému v súvislosti s odvolacím konaním žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli a neúspešný žalobca nemá nárok na ich náhradu.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).